

ՏԱՐԲԵՐԱԿՎԱԾ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՑԱԾԲ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԱԾ ԿՐՏՄԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԻ

DOI: 10.24234/journalforarmenianstudies.v1i72.236

ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Սույն հոդվածում ներկայացված է տարբերակված ուսուցումը՝ որպես ուսումնառության ցածր արդյունքներ արձանագրած կրտսեր դպրոցականներին տրամադրվող մանկավարժական աջակցության ուղի: Ժամանակակից կրթական միջավայրը պահանջում է ոչ միայն ուսումնառության արդյունքների բարելավում, այլև յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական զարգացման ապահովում: Արդիական մոտեցումը ներառում է ուսուցման մեթոդներ, որոնք հաշվի են առնում երեխաների կարողությունները, ուսումնական դժվարությունները և անհատական առանձնահատկությունները, ձևավորելով արդյունավետ ուսումնական միջավայր: Այս միջավայրում երեխաները կարող են զարգացնել ոչ միայն գիտելիքները և հմտությունները, այլև սոցիալ-հոգեբանական կարողություններ, ինքնավարություն և ներքին մոտիվացիա: Տարբերակված ուսուցումը կարևոր է ոչ միայն այն երեխաների համար, ովքեր արձանագրում են ցածր արդյունքներ, այլև բոլոր սովորողների լայն շրջանակի համար, քանի որ նպաստում է հավասար ուսուցման հնարավորությունների ապահովմանը, կրթության որակի բարձրացմանը և անհատականացված զարգացման մոդելի ներդրմանը ժամանակակից դպրոցում: Տարբերակված ուսուցումը ներառում է բազմազան ուսուցողական ռազմավարություններ, վարժություններ և գնահատման մեթոդներ, որոնք հարմարեցված են աշակերտների անհատական կարիքներին, կարողություններին և հետաքրքրություններին: Այս մոտեցումը թույլ է տալիս ստեղծել ավելի ճկուն և

ներառական ուսուցողական միջավայր, որտեղ յուրաքանչյուր աշակերտ կարող է զարգանալ իր ներուժի համաձայն: Բացի այդ, տարբերակված ուսուցումը նպաստում է աշակերտների ներգրավվածության ավելացմանը և նրանց ակտիվ մասնակցությանը ուսումնական գործընթացին, ինչը ապահովում է ուսուցողական նյութի ավելի խոր և կայուն յուրացում, ինչպես նաև նպաստում է աշակերտների ինքնուրույնության զարգացմանը, ձևավորում է դրական վերաբերմունք ուսուցման նկատմամբ և ամրապնդում ուսուցիչ-աշակերտ համագործակցությունը:

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. տարբերակված ուսուցում, կրտսեր դպրոցական, մանկավարժական աջակցություն ուսումնական դժվարություններ, ուսումնառության արդյունքներ, անհատական մոտեցում:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վերածննդի դարաշրջանից սկսած մեծ հումանիստների դրույթներում ընկած է եղել մանկավարժական աջակցության գաղափարը (Վիտորինո դե Ֆելտրե, Էրազմ Ռոտերդամցի, Ի. Հ. Պեստալոցցի, Ա. Դիստերվեզ, Մ. Մոնտեսորին, Ռ. Շտայները):

Սակայն մանկավարժական աջակցության հիմնական կառուցվածքային առանձնահատկությունները մշակվել և ձևակերպվել են ՌԴ Կրթության ակադեմիայի թղթակից անդամ, ակադեմիկոս Օ.Ս.Գազմանի կողմից: Հետագայում աշխատանքներն այս ուղղությամբ շարունակել են նրա աշակերտները՝ Տ. Վ. Անոխինը, Վ. Պ. Բեդիրխանովը, Ն. Բ. Կրիլովան, Ն. Ն. Միխայլովան, Ս. Դ. Պոլյակովը և այլք: Օ. Ս. Գազմանը, մանկավարժական աջակցություն ասելով, հասկանում էր կանխարգելիչ և օպերատիվ օգնություն երեխային՝ լուծելու իր անձնային խնդիրները՝ կապված ֆիզիկական և հոգեկան առողջության, սոցիալական և տնտեսական կարգավիճակի, ուսման մեջ առաջընթացի, դպրոցական կանոնների կատարման և այլն (Газман О., 1995):

Մանկավարժական աջակցությունը տարբերվում է խնամք, հոգատարություն, պաշտպանություն հասկացություններից: Այն ուսուցչի քողարկված ներկայությունն է սովորողի կյանքում, որի դեպքում երեխան կարող է ինքնուրույն լուծել ուսումնական գործունեության ընթացքում առաջացած սեփական խնդիրները:

Այն պահից, երբ երեխան սկսում է հաճախել դպրոց, մտնում է նոր միջավայր, կանգնում է սոցիալականացման, ուսումնական, հոգեբանական և այլ խնդիրների առջև. դրանց նպատակային և արդյունավետ լուծման համար անհրաժեշտ է ուսուցչի մանկավարժական աջակցությունը: Ցանկացած խնդիր երեխայի համար փակուղի է, որի լուծման համար անհրաժեշտ է մանկավարժի աջակցությունը: Խնդիրները, որոնք լուծվում են մանկավարժական աջակցությամբ, կապված են տարբեր բնագավառների հետ՝ ուսում, առողջություն, հաղորդակցում, ժամանց և այլն (Подласый И., 2000):

Բազմաթիվ են առաջին դասարան ընդունված կամ դասարանը փոխած երեխաները, որոնք ծանր հոգեկան ապրումներ են ունենում, չեն հարմարվում կամ դժվարությամբ են հարմարվում նոր միջավայրին: Այդ ժամանակահատվածը հիմնականում ավարտվում է բարեհաջող, սակայն դրա հետևանքները երկար ժամանակ խոչընդոտում են երեխայի ինքնահաստատմանը՝ նրանից խլելով ոչ միայն մեծ ջանքեր, այլև նրա հոգեկանում առաջացնելով բազմաթիվ անդառնալի փոփոխություններ: Ուստի մեծ է մանկավարժական աջակցության դերը այդպիսի երեխաների կյանքում (Գյուլամիրյան Ջ., 2010):

Մանկավարժական աջակցությունը ենթադրում է ուսուցչի մշտական ներկայություն աշակերտի կյանքում, այլ ոչ թե ձևական օգնություն միայն դժվարին իրավիճակներում կամ որևէ խնդրի առկայության դեպքում: Մանկավարժական աջակցությունը չի ենթադրում ուսուցչի ուղղակի ներգործություն աշակերտների վրա: Հակառակը՝ մանկավարժական աջակցությունը օգնություն է, երբ սովորողները ինքնուրույն կհաղթահարեն իրենց առջև ծառայած խնդիրները: Այսինքն մանկավարժական աջակցության դեպքում ստեղծվում են այնպիսի մանկավարժական պայմաններ և բարենպաստ միջավայր, որոնք բարերար ազդեցություն կունենան սովորողների զարգացման վրա (Ворокова Н., 2018):

Երկար ժամանակ մանկավարժության մեջ կարծիք կար, որ մանկավարժական աջակցության կարիք ունեն միայն այն սովորողները, որոնք այս կամ այն պատճառով չեն համապատասխանում հասարակության կողմից ընդունված կանոններին, նորմերին: Սակայն այժմ մանկավարժության մեջ գերիշխում է այն գաղափարը, որ

մանկավարժական աջակցության կարիք ունեն բոլոր երեխաները՝ անկախ նրանց ֆիզիկական, սոցիալական և այլ կարգավիճակներից (**Касицина Н., Крупская Н., Минутина Ю., 2017**):

Այսօր ժամանակակից դպրոցներն ապահովված են բազմամասնագիտական թիմով (սոցիալական մանկավարժ, հատուկ մանկավարժ, հատուկ հոգեբան և այլն), որոնց գործառույթներից է սովորողի մանկավարժական աջակցության իրականացումը:

Սակայն մանկավարժական աջակցության հիմնական խնդիրը առողջ, կենսունակ փոխհարաբերությունների ստեղծումն է, երբ սովորողը պատասխանատու է սեփական խնդիրների ու դժվարությունների համար և կարող է մշտապես ստանալ ուսուցչի օգնությունն այն ժամանակ, երբ սեփական հնարավորությունները չեն բավարարում (**Тюменцева Т., 2018**):

Հարց. ինչո՞ւ է անհրաժեշտ մանկավարժական աջակցությունը:

Մանկավարժական աջակցությունը կօգնի երեխային առավել հեշտ յուրացնել հասարակական արժեքներն ու նորմերը, ընտրել իր կյանքի ճանապարհը և իրագործել այն. բացահայտել արտաքին աշխարհը և զարգացնել ներաշխարհը, ձեռք բերել գիտելիքներ, ձևավորել կարողություններ ու հմտություններ:

Մանկավարժական աջակցություն իրականացնող մանկավարժը պետք է օժտված լինի մի շարք հմտություններով. (կոշտ և փափուկ)

- միջանձնային կոնֆլիկտներից խուսափելու կարողություն,
- միջանձնային կոնֆլիկտները արդյունավետ հաղթահարելու կարողություն,
- կազմակերպչական կարողություններ,
- ապրումակցելու (էմպաթիա) և փոխօգնության կարողություններ,
- բոլոր հնարավորություններն ու ռեսուրսները օգտագործելու կարողություն և այլն:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվող մեթոդաբանությունը ներառում է անհատականացված առաջադրանքների մշակումը, որը արդյունավետորեն աջակցում է սովորողների

գիտելիքների և հմտությունների զարգացմանը՝ առանց նրանց պիտակավորման կամ սոցիալական թերարժեքության զգացում առաջացնելու:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Մանկավարժական աշակցություն իրականացնող մանկավարժը պետք է լավ իմանա սովորողների կրթական կարիքները և նրանց հետ աշխատելու ձևերն ու մեթոդները (Степанов Е., Лузина Л., 2003):

Ինչպես գիտենք յուրաքանչյուր դասարան կազմավորվում է ըստ աշակերտների տարիքային խմբի: Սակայն միևնույն դասարանում սովորող աշակերտներն ունեն զարգացման և պատրաստվածության տարբեր մակարդակ: Նրանք ուսումնական գործընթացում ցուցաբերում են գիտելիքների յուրացման տարբեր աստիճաններ և զարգացման տարբեր տեմպեր:

Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ սովորողների ուսումնական դժվարությունները հաղթահարելու ամենաարդյունավետ ուղիներից մեկը տարբերակված ուսուցումն է, որի հիմքում ընկած է անհատական մոտեցման սկզբունքը, որը թույլ է տալիս ուսուցման գործընթացը կազմակերպելիս հաշվի առնել սովորողների անհատական առանձնահատկությունները: Տարբերակված ուսուցման ժամանակ ուսուցիչը ուսումնական նյութը հարմարեցնում է աշակերտներին՝ այն մշակելով և դարձնելով մատչելի յուրաքանչյուրի համար: Տարբերակված ուսուցման եղանակը կիրառվել է աշխարհի տարբեր դպրոցներում: Այն հիմնված էր Լ.Վիգոտսկու «Զարգացման մերձակա գոտի» հայտնի տեսության վրա (1978թ), որի համաձայն սովորողները լավ են սովորում, երբ հանձնարարությունը մատչելի է (Subban P., 2006):

Տարբերակված ուսուցումը ենթադրում է սովորողների անհատական առանձնահատկությունների հաշվառում, որը կօգնի աշակերտներին հաղթահարել ուսումնառության ընթացքում առաջացած դժվարությունները՝ ձևավորելով մոտիվացիա ուսման հանդեպ: Ուստի անհրաժեշտ է, որ սովորողներին տրվեն իրենց ընդունակություններին, կարողություններին համապատասխան առաջադրանքներ, հանձնարարություններ: Աշակերտը այս դեպքում կդառնա ավելի ինքնավստահ: Սակայն տարբերակումը չպիտի դառնա աշակերտներին պիտակավորելու միջոց:

Ուղղակի յուրաքանչյուր երեխա պետք է ստանա իր կարողություններին ու հմտություններին համարժեք ծավալի ու բարդության աշխատանք:

Տարբերակված ուսուցման դրական կողմերն են՝ ուժեղները հնարավորություն են ստանում իրենց զարգացման մեջ առաջընթաց ապրել, ավելի ինքնուրույն են դառնում, ավելի մոտիվացվում են ուսման նկատմամբ, ստեղծվում է հնարավորություն ուշադրություն դարձնել հետ մնացող աշակերտներին: Բացասական կողմը՝ թույլ սովորող աշակերտների մոտ երբեմն նվազում է ուսման շարժառիթը (մոտիվացիան) (Акимова М., Гудкова Л., 2023):

Տարբերակված ուսուցումն իրականացվում է երեք փուլով.

1. բացահայտել յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական առանձնահատկությունները,
2. խմբավորել աշակերտներին ըստ իրենց անհատական առանձնահատկությունների (կամ կրթական կարիքների),
3. տարբերակել յուրաքանչյուր խմբի ուսուցման գործընթացը (առաջադրանքների, հանձնարարությունների ընտրություն):

Տարբերակված ուսուցման նպատակներն են՝

- ուսուցողական. տարբերակման միջոցով նպաստել ուսումնական ծրագրերի յուրացմանը, յուրաքանչյուր աշակերտի գիտելիքների և հմտությունների ընդլայնմանը, խորացմանը՝ ելնելով նրա անհատական առանձնահատկություններից,
- զարգացնող. ձևավորել և զարգացնել տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողությունը,
- դաստիարակչական. ձևավորել անհատականությունը՝ այդ բառի լայնիմաստով (Brennan A., 2019):

Տարբերակված ուսուցում իրականացնելիս ուսուցիչը պետք է՝

- ուսումնասիրի և իմանա աշակերտների ընդհանուր պատրաստվածության մակարդակը՝ կոնկրետ տվյալ ուսումնական նյութի յուրացման հարցում,

- կանխատեսի դժվարությունները, որոնք կարող են երեխաների մոտ ի հայտ գալ նոր նյութի յուրացման և տարբերակված առաջադրանքների կատարման ընթացքում,
- մշակի սովորողներին խմբերի բաժանման չափանիշները, կիրառի անհատական և խմբային առաջադրանքներ,
- տարբերակված ուսուցումն իրականացնի համակարգված, այլ ոչ թե տարերային, միատեսակ վերաբերմունք դրսևորի աշակերտների բոլոր խմբերի նկատմամբ,
- նկատի և խրախուսի աշակերտի՝ մի խմբից մյուսին անցումը, տեսնի աշակերտի աճը, վերլուծի տարբերակված ուսուցման արդյունավետությունը՝ նշելով առաջընթացն ու դժվարությունները (**Шерементова Н., 2008**):

Տարբերակված ուսուցում իրականացնող ուսուցիչը պետք է լուծի հետևյալ խնդիրները.

- տարբերակել աշակերտներին,
- գնահատել նրանց առանձնահատկությունները,
- որոշել սովորողի զարգացման նախնական մակարդակը,
- որոշել աշակերտի հետ տարվող աշխատանքի ուղղությունները:

Գոյություն ունի տարբերակման երկու տեսակ՝

- արտաքին՝ հատուկ դպրոցներ և դասարաններ, որտեղ ընդգրկվում են որոշակի անհատական ընդունակություններով օժտված աշակերտներ (հակում որևէ առարկայի նկատմամբ, ուսման բարձր առաջադիմություն, հումանիտար կամ բնագիտամաթեմատիկական թեքումով դասարաններ և այլն).
- ներքին՝ դասարանի ներսում որոշակի խմբերի կազմավորում, որտեղ աշխատում են քիչ թե շատ նման կարիքներ և ընդունակություններ ունեցող աշակերտներ (**Шабалина З., 1990**):

Ներքին տարբերակման ամենատարածված ձևը սովորողների կողմից տարբեր բարդության առաջադրանքների կատարումն է:

Մակարդակ	Առաջադրանքների նկարագրությունը
----------	--------------------------------

Մակարդակ	Առաջադրանքների նկարագրությունը
1-ին մակարդակ	Կարդալ նյութը և առանձնացնել գլխավոր մտքերը
2-րդ մակարդակ	Կազմել պլան և հարցեր նյութից
3-րդ մակարդակ	Արտահայտել նյութի համառոտ բնութագիրը և սեփական դիրքորոշումը

Տարբերակված ուսուցումը ենթադրում է տնային առաջադրանքներ հանձնարարել սովորողի կրթական կարիքների: Տնային առաջադրանքների գլխավոր առանձնահատկությունը ինքնուրույնության ապահովումն է, ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական ձևը: Եվ որպեսզի տնային առաջադրանքների կատարումը սովորողների համար չդառնա տառապանք, պետք է աշակերտներին տալ իրենց հնարավորություններին և ընդունակություններին համապատասխան առաջադրանքներ, որպեսզի նրանք ինքնուրույն կատարեն՝ չդիմելով ուրիշների օգնությանը (Якиманская И., 2023):

Մեր կողմից մշակված տարամակարդակ առաջադրանքները կիրառվել են «Մայրենի», «Մաթեմատիկա», «Ես և շրջակա աշխարհը» առարկաների դասաժամերին՝ 3-րդ և 4-րդ դասարաններում: Մշակել ենք առաջադրանքներ ընկալման, հիշողության, ուշադրության զարգացման հետ կապված խնդիրներ ունեցող, մտավոր և ֆիզիկական զարգացման խնդիրներ ունեցող (ԿԱՊԿ ունեցող)՝ տեսողության, լսողության, խոսքի խանգարումներ (դիսգրաֆիա, դիսլեքսիա), հաշվելու, թվաբանական գործողությունների հետ կապված դժվարություններ ունեցող, հիպերակտիվ, ինչպես նաև հաճախակի բացակայող, ֆիզիկապես թույլ սովորողների համար:

Մշտադիտարկման արդյունքում պարզեցինք, որ մեր կողմից կիրառված տարամակարդակ առաջադրանքները, վարժությունները, հանձնարարականները նպաստում են սովորողի՝ ուսումնառության ընթացքում առաջացած դժվարությունները հաղթահարելուն և հնարավորություն են տալիս յուրացնել նյութը

նշված առարկաներից, ձեռք բերել գիտելիքներ, ձևավորել հմտություններ, ապահովել առարկայական չափորոշիչներում ամրագրված ակնկալվող վերջնարդյունքները:

Այսպիսով, տարբերակված ուսուցումը որպես ուսումնառության ցածր արդյունքներ արձանագրած կրտսեր դպրոցականներին տրամադրվող մանկավարժական աջակցության ուղի, հնարավորություն կտա ապահովել չափորոշչային պահանջներին համապատասխան վերջնարդյունքներ և դրական առաջընթաց:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Տարբերակված ուսուցումը արդյունավետ ուղի է ուսումնառության ցածր արդյունքներ արձանագրած կրտսեր դպրոցականների համար:
2. Անհատական մոտեցումը զգալիորեն բարելավում է ուսումնառության արդյունքները, բարձրացնում է սովորողների ինքնագնահատականը և դրական մոտիվացիա է առաջացնում նրանց մոտ:
3. Տարբերակված ուսուցման կիրառումը կարևոր է ինչպես ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման, այնպես էլ աշակերտների ճանաչողական կարողությունների զարգացման համար:
4. Տարբերակված ուսուցումը հնարավորություն է տալիս հաշվի առնել յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական առանձնահատկությունները, բարձրացնել նրանց ուսումնական մոտիվացիան և ինքնագնահատականը, ինչպես նաև ապահովել չափորոշչային պահանջներին համապատասխան առաջընթաց:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Գյուլամիրյան Զ. (2010)**, Կրթության՝ նախադպրոցական և կրտսեր դպրոցական օղակների հաջորդայնության ապահովումը՝ որպես դպրոցական ուսուցմանը 5, 5-6 տարեկանների հարմարեցման կարևոր պայման, «Մանկավարժական միտք», 1-2, 176 էջ. <https://zangak.am/pedagogical-thought-2010-1-2>

2. **Акимова М., Гудкова Л. (2023)**, Дифференцированный подход в обучении иностранному языку, Международный студенческий научный вестник. №6, URL: <https://eduherald.ru/ru/article/view?id = 21356> (дата обращения: 14.01.2026).
3. **Газман О. (1995)**, Педагогическая поддержка: теория, практика, методика. Москва, Педагогика, 192 с. <https://studfile.net/preview/4518510/page:51/>
4. **Касицина Н., Крупская Н., Минутина Ю. (2021)**, Педагогическая поддержка в школе и система работы индивидуальных кураторов: учебно-методическое пособие. Москва, Сентябрь. <https://flibusta.su/book/25876-pedagogicheskaya-podderzhka-v-shkole-i-sistema-raboty-individualnyih-/read/>
5. **Подласый И. (2000)**, Педагогика начальной школы: учебное пособие для педагогических колледжей Москва: Владос 399 с. https://biblio.tdu-tar.md/images/files/Biblio/pno/pedagogika_obschaya/podlasyy._pedagogika_nachalnoy_shkoly.pdf
6. **Степанов Е., Лузина Л. (2003)**, Педагогу о современных подходах и концепциях воспитания, Москва, ТЦ Сфера.
7. **Тюменцева Т. (2018)**, Содержание коррекционно-развивающей работы по устранению неуспеваемости младших школьников /Т.Д. Тюменцева, А.Л. Падюков, Е.Ю. Пронина // Наука и образование: новое время. № 3(26). с. 1002. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=35251519>
8. **Шабалина З. (1990)**, Дифференцированный подход в обучении младших школьников, “Начальная школа”, №6, с. 26-28.
9. **Шерементова Н. (2008)**, Педагогическая поддержка успешности в обучении младших школьников, “Вестник Уральского федерального университета”. №4 (49), <https://pedagog-science.ru>
10. **Якиманская И. (2023)**, Личностно ориентированный подход в работе с неуспевающими младшими школьниками, “Педагогика”, № 7. 90 С. <https://infourok.ru/lichnostno-orientirovannyj-podhod-v-organizacii-raboty-so-slabouspevayushimi-uchashimisya-7749632.html>

11. **Brennan A. (2019)**, Differentiation through choice as an approach to enhance inclusive practice, REACH Journal of Special Needs Education in Ireland, № 32 (1). p. 97, <http://doras.dcu.ie/21956/>
12. **Subban P. (2006)**. Differentiated instruction: A research basis. *International Education Journal*, 7(7), 935–947. <http://iej.com.au>

REFERENCES

1. **Gyulamiryan J. (2010)**, Ensuring Continuity Between Preschool and Early Primary Education as a Key Condition for the Adaptation of 5. 5–6-Year - Old Children to School, “Pedagogical Thought”, 1-2, p.176. <https://zangak.am/pedagogical-thought-2010-1-2>
2. **Akimova M., Gudkova L. (2023)**, Differentiated Approach in Teaching Foreign Languages // International Student Scientific Herald. No.6; URL: <https://eduherald.ru/ru/article/view?id=21356> (accessed: 14.01.2026).
3. **Gazman O. (1995)**, Pedagogical Support: Theory, Practice, Methodology. Moscow: Pedagogika, 192 p. <https://studfile.net/preview/4518510/page:51/>
4. **Kasitsina N., Krupskaya N., Minutina Y. (2017)**, Pedagogical Support in School and the System of Individual Tutors: Educational-Methodical Guide. Moscow: Sentyabr, 208 p. <https://flibusta.su/book/25876-pedagogicheskaya-podderzhka-v-shkole-i-sistema-raboty-individualnyh-read/>
5. **Podlasiy I. (2000)**, Primary School Pedagogy. Moscow, 399 p. https://biblio.tdutar.md/images/files/Biblio/pno/pedagogika_obschaya/podlasyy._pedagogika_nachalnoy_shkoly.pdf
6. **Stepanov E., Luzina L. (2003)**, For Teachers on Modern Approaches and Concepts of Education. Moscow: TC Sfera, 160 p.
7. **Tyumentseva T., Padyukov A., Pronina, E. (2018)**, Content of Corrective-Developmental Work to Eliminate Underachievement in Primary School Students //

- Science and Education: New Time. No.3(26), p. 1002.
<https://www.elibrary.ru/item.asp?id=35251519>
8. **Shabalina Z. (1990)**, Differentiated Approach in Teaching Primary School Students // Primary School., No.6.
 9. **Sherementova N. (2008)**, Pedagogical Support for Success in Teaching Primary School Students // Bulletin of Ural Federal University. No.4(49). <https://pedagog-science.ru>
 10. **Yakimanskaya I. (2023)**, Personality-Oriented Approach in Working with Underperforming Primary School Students // Pedagogy. No.7, p.90. <https://infourok.ru/lichnostno-orientirovannyj-podhod-v-organizacii-raboty-so-slabouspevayushimi-uchashimisya-7749632.html>
 11. **Brennan A. (2019)**, Differentiation through Choice as an Approach to Enhance Inclusive Practice // REACH □Journal of Special Needs Education in Ireland. No.32(1), p.97. <http://doras.dcu.ie/21956/>
 12. **Subban P. (2006)**, Differentiated Instruction: A Research Basis. International Education Journal. 7(7), 935–947. <http://iej.com.au>

Gohar Yeritsyan

“Differentiated Instruction: An Effective Means of Supporting Younger Students with Low Academic Achievement”

Conclusion

***Keywords and expressions:** differentiated instruction primary, school student, pedagogical support learning difficulties, learning outcomes, individual approach.*

This article preents **differentiated instruction** as a way of providing pedagogical support to primary school students who demonstrate low learning outcomes. The modern educational environment requires not only the improvement of learning outcomes but also the assurance of each student’s individual development. The contemporary approach includes teaching methods that take into account children's abilities, learning difficulties, and individual

characteristics, thereby creating an effective learning environment. Within such an environment, children can develop not only knowledge and skills but also socio-psychological competencies, autonomy, and intrinsic motivation. Differentiated instruction is important not only for students who demonstrate low academic results but also for a wide range of learners, as it contributes to ensuring equal learning opportunities, improving the quality of education, and introducing a model of individualized development in modern schools.

Scientific research shows that differentiated instruction enhances students' motivation, develops critical thinking and problem-solving skills, and contributes to establishing equity in the classroom. This approach serves as an important tool for improving the learning process and ensuring an individualized educational approach.

Differentiated instruction involves the use of diverse teaching strategies, exercises, and assessment methods tailored to the individual needs, abilities, and interests of students. Implementing this approach allows for the creation of a more flexible and inclusive learning environment, in which each student can develop according to their potential.

Moreover, differentiated instruction promotes increased student engagement and active participation in the learning process, ensuring deeper and more sustainable mastery of educational material. This method also supports the development of student autonomy, fosters a positive attitude toward learning, and strengthens collaboration between educators and learners.

Գոար Երիցյան

**«ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ — ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ С НИЗКИМИ
РЕЗУЛЬТАТАМИ»**

Заклучение

Ключевые слова и выражения: дифференцированное обучение, младший школьник, педагогическая поддержка учебные трудности, результаты обучения индивидуальный подход.

В данной статье представлено **дифференцированное обучение** как один из путей оказания педагогической поддержки младшим школьникам, демонстрирующим низкие результаты обучения. Современная образовательная среда требует не только улучшения учебных результатов, но и обеспечения индивидуального развития каждого ученика. Актуальный подход включает методы обучения, учитывающие способности детей, их учебные трудности и индивидуальные особенности, формируя эффективную образовательную среду. В такой среде дети могут развивать не только знания и умения, но и социально-психологические компетенции, самостоятельность и внутреннюю мотивацию. Дифференцированное обучение важно не только для детей, демонстрирующих низкие результаты, но и для широкого круга учащихся, поскольку способствует обеспечению равных возможностей обучения, повышению качества образования и внедрению модели индивидуализированного развития в современной школе.

Научные исследования показывают, что дифференцированное обучение повышает мотивацию учащихся, развивает критическое мышление и навыки решения проблем, а также способствует установлению равенства в классе. Этот подход является важным инструментом для улучшения образовательного процесса и обеспечения индивидуализированного подхода к обучению. Дифференцированное обучение предполагает использование разнообразных педагогических стратегий, упражнений и методов оценки, адаптированных к индивидуальным потребностям, способностям и интересам учащихся. Применение данного подхода позволяет создать более гибкую и инклюзивную образовательную среду, в которой каждый ученик может развиваться в соответствии со своим потенциалом. Кроме того, дифференцированное обучение способствует повышению вовлеченности учащихся и их активному участию в учебном процессе, что способствует более глубокому усвоению учебного материала.

Գոհար Երիցյան - Խաչատուր Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ Մանկավարժության ամբիոնի հայցորդ, Խ.Աբովյանի անվան հ. 2 հիմն. դպրոցի ուսուցչուհի: Հեղինակ է 13 հոդվածի: ergoh1967@mail.ru.

Gohar Yeritsyan - Applicant at the Department of Pedagogy at ASPU named after Kh. Abovyan. Teacher at school №2 named after Kh. Abovyan. Autor of 13 articles. ergoh1967@mail.ru

Гоар Ерицян – соискатель кафедры Педагогике в АГПУ им. Х. Абовяна, учительница школы № 2, им. Х. Абовяна. Автор 13 статей. ergoh1967@mail.ru.

Խմբագրություն է ուղարկվել 20.01.2026թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 19.02.2026թ.

Հրատարակման է ներկայացվել 31.03.2026թ.